

Bilag til forsvarsministerens
skrivelse af 3. maj 2007

(Alm.del.)

Spørgsmål nr. 1:

Vil ministeren kommentere henvendelsen af 21/3-07 fra Dansk Transport og Logistik (DTL), jf. L 167 – bilag 4?

Svar:

Da henvendelsen fra Dansk Transport og Logistik (DTL) vedrører udstedelsen af frekvenstilladelser i 2001, baggrunden for og tilrettelæggelsen af udbudet vedr. etablering af adgang til et landsdækkende radiokommunikationsnet samt spørgsmål om monopol, har jeg til brug for besvarelsen af spørgsmålet anmodet henholdsvis IT- og Telestyrelsen under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling samt Økonomistyrelsen under Finansministeriet om bidrag til besvarelse af spørgsmålet.

IT- og Telestyrelsen har vedrørende udstedelsen af frekvenstilladelser i 2001 oplyst følgende:

"Den 8. september 1999 indgik Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti og Centrum-Demokraterne en "Principaftale om sigtelinier for telepolitikken – danskernes adgangsbillet til netværkssamfundet".

Med udgangspunkt i den telepolitiske principaftale blev den samme kreds af forligspartier den 7. oktober 1999 enige om meget hurtigt at iværksætte en række nye frekvensinitiativer, herunder om "Mobile tjenester til nød- og beredskabsformål og andre former for specifikke kommunikationsbehov".

Følgende fremgår bl.a. af aftalen om "Nye frekvenspolitiske initiativer":

"Nød- og beredskabsbrugere (bredt defineret) har især lagt vægt på, at der forholdvis hurtigt opbygges et landsdækkende net i beredskabsbåndet, som opfylder de særlige beredskabsmæssige krav. Disse indebærer krav om redundans (dobbelt dækning og reservekapacitet), roaming og eventuelt prioritetstyring. Især kravet om dobbeltdækning gør et sådant net relativt dyrt at opbygge.

Fra forskellige selskabers side har der været tilkendegivet interesse i at opbygge og udbyde landsdækkende net og tjenester, blandt andet i civilbåndet."

Den 25. november 1999 fremsatte forskningsministeren forslag nr. L 103 om ændring af lov om radiokommunikation og tildeling af radiofrekvenser og lov om offentlig mobilkommunikation (Nye frekvenspolitiske initiativer).

Det fremgår i den forbindelse af de generelle lovbemærkninger til lovforslaget, at det var blevet undersøgt, "om der fra brugerside ville være interesse for at etablere en samlet, landsdækkende, ikke-kommerciel, brugerejet TETRA-infrastruktur som et alternativ til et net, der etableres og dri-

ves af en operatør, som udnytter de således tildelte frekvenser kommercielt, og derigennem giver brugerne adgang til det ønskede produktudbud.”

Konklusionen på undersøgelsen blev imidlertid, jf. ligeledes lovbemærkningerne til lovforslaget, at der blandt de større nød- og beredskabsbrugere *”ikke er interesse for at gå aktivt og økonomisk forpligtende ind i en sådan konstruktion, sammenholdt med alternativet, som er et offentligt udbud med sigte på udpegning af en kommerciel operatør for et sådant net”.*

Den manglende interesse skyldtes ifølge bemærkningerne til lovforslaget formentlig følgende fordele ved en model baseret på offentligt udbud med sigte på udpegning af en privat operatør/driftsherre: *”At operatøren bærer etableringsomkostningen og –risikoen, at operatøren hermed også har ansvaret for at ”hverve kunder” og dermed få tilstrækkelig trafik på nettet til at forrente investeringen, at denne model kan sættes hurtigere i værk, end hvis man først skulle etablere enighed om en fælles investeringsbeslutning på tværs af en række statslige, amtskommunale og kommunale nød- og beredskabsbrugere, og at man derved køber sig til den bedste tekniske ekspertise til at drive nettet teknisk og økonomisk optimalt.”*

På baggrund af den vedtagne lov udstedte forskningsministeren bekendtgørelse nr. 326 af 8. maj 2000 om offentlige udbud af tilladelser til etablering og drift af offentlige net særligt til nød- og beredskabsformål og andre former for specifikke kommunikationsbehov.

IT- og Telestyrelsen udstedte på den baggrund i 2001 efter en forudgående udbudsforretning en tilladelse til TETRA primært til beredskabsformål (til selskabet TetraNet, som Motorola står bag) samt en tilladelse til TETRA primært til civile formål (til selskabet TetraStar).

Det bemærkes, at da der ved udbuddet kun var én tilbudsgiver pr. tilladelse, blev tilladelserne udstedt med de i udbuddet angivne minimumsvilkår. Beredskabsmyndighederne var med til at fastsætte de særlige beredskabsmæssige vilkår, der knytter sig til TetraNet’s tilladelse.

Begge TETRA-tilladelsesindehavere har opereret på kommercielle vilkår siden 2001, herunder med eget ansvar for at tiltrække kunder til deres tjenester.

Med hensyn til det i DTL’s henvendelse oplyste om, at IT- og Telestyrelsen kan trække TetraNet’s frekvenstilladelse tilbage, skal IT- og Telestyrelsen bemærke, at betingelserne herfor ikke er opfyldt i henhold til frekvensloven. IT- og Telestyrelsen vil således alene kunne iværksætte en inddragelse af tilladelser i tilfælde, hvor styrelsen har konstateret, at der er frekvensknaphed, og frekvenserne i øvrigt ønskes anvendt til andre formål.”

Om baggrunden for og tilrettelæggelsen af udbudet vedr. etablering af adgang til et landsdækkende radiokommunikationsnet samt spørgsmålet om monopol har Økonomistyrelsen oplyst følgende:

”For så vidt angår baggrunden for tilrettelæggelsen af udbudet kan det oplyses, at det danske nød- og redningsberedskab består af både statslige, kommunale, amtskommunale og private aktører, der samlet set råder over mere end 100 forskellige kommunikationssystemer. De kommunikationssystemer, der i dag anvendes af de danske beredskabsmyndigheder, er gennemsnitligt omkring 15 år gamle og er kendetegnet ved, at de primært kan anvendes til intern kommunikation – og kun i mindre grad til kommunikation på tværs af beredskabsmyndighederne.

Siden 11. september 2001 er der som følge af det ændrede trusselsbillede mod samfundsvigtige danske interesser kommet et øget nationalt og internationalt pres for at etablere sikre og effektive kommunikationssystemer for de danske beredskaber. Det ændrede trusselsbillede er på europæisk plan blandt andet aktualiseret ved terrorhandlingerne i Madrids og Londons metro.

Optakten til igangsættelsen af arbejdet i Danmark med etablering af fælles radiokommunikation for beredskaberne er sket via arbejde i en række forskellige udvalg samt gennem udarbejdelse af en række betænkninger og rapporter. Det seneste udvalg var et tværministerielt udvalg i regi af Rigspolitiet kaldet Radioudvalget.

Radioudvalget har på baggrund af sit arbejde vurderet, at der er et behov for, at beredskabsmyndighederne råder over egnede tværsektorielle kommunikationsmidler til løsning af myndighedernes sektoropgaver i forbindelse med større ulykker og hændelser, herunder terroranslag på dansk grund.

Radioudvalget afsluttede sit arbejde i marts 2006 og har bl.a. konkluderet, at de eksisterende radiokommunikationssystemer fungerer tilfredsstillende i tilfælde af mindre ulykker, hvor tværgående radiokommunikation ikke er af afgørende betydning for opgaveløsningen. Beredskaberne kan dog i dag ikke kommunikere på tværs af organisatoriske skel.

Udvalget har således bl.a. anbefalet, at der etableres et fælles radiokommunikationssystem for det samlede beredskab. Det vurderes i den forbindelse, at etablering af et nyt landsdækkende digitalt radiokommunikationssystem vil medføre en styrkelse af det danske samfunds beredskab bl.a. i tilfælde af en terroraktion. Radioudvalgets rapport er vedlagt besvarelsen af spørgsmål 2.

Ved Akt 168 1/6 2006 tiltrådte Finansudvalget, at der i regi af Økonomistyrelsen etableres et forhandlingssekretariat med henblik på at forberede og gennemføre en udbudsproces for indkøb af et landsdækkende radiokommunikationsnetværk for beredskabet. Af aktstykket fremgår, at Forhandlingssekretariatet på vegne af beredskabsmyndighederne m.fl. forestår indgåelsen af en fælles aftale med en privat operatør om etablering og drift af adgang til et fælles beredskabsnetværk. Det er således en privat operatør, der skal eje og drive netværket.

For så vidt angår tilrettelæggelsen af udbudet af det fælles radiokommunikationsnet til beredskaberne valgte Økonomistyrelsen at gennemføre udbudet teknologineutralt. Der er således ikke krav om, at etableringen af radiokommunikationsnettet skulle baseres på Tetra-teknologi. Ligeledes valgte Økonomistyrelsen at gennemføre udbudet frekvensneutralt, således at også virksomheder, som ikke på forhånd havde adgang til frekvenstilladelser, ville have mulighed for at deltage i udbudet.

Økonomistyrelsen kan desuden oplyse, at styrelsen og dens juridiske rådgivere (Kammeradvokaten) ved forberedelsen af udbudet foretog en grundig gennemgang af det frekvensbånd, som gennem IT- og Telestyrelsen allerede var udstedt til nød- og beredskabskommunikation. Denne gennemgang førte til den konklusion, at styrelsen ikke er forpligtet til at indgå kontrakt med indehaveren af det pågældende frekvensbånd. Ligeledes førte en teknisk analyse af markedet for nød- og beredskabskommunikation til den konklusion, at det ikke kunne udelukkes, at opgaven med at etablere og drive et fælles beredskabsnetværk kunne løses af andre teknologier end Tetra.

I alt fem virksomheder anmodede om at blive udvalgt til at deltage i udbudet. Heraf blev tre virksomheder udvalgt til at deltage i udbudet. Udbudet gennemføres som en konkurrencepræget dialog, hvor de udvalgte tilbudsgivere løbende i udbudsprocessen afgiver tilbud på opgaven. Den konkurrenceprægede dialog sikrer således muligheden for kontinuerligt at fastholde tilbudsgiverne i en konkurrencesituation og opnåelse af en konkurrencedygtig pris på etablering af adgang til nettet mv.

Angående spørgsmålet om monopol vedrørende det udstyr og de terminaler, der skal leveres til nettet, har Økonomistyrelsen i det udbudsmateriale, som blev udsendt til de 3 udvalgte tilbudsgivere d. 14. august 2006, netop stillet krav om, at tilbudsgiverne skal oplyse, hvilke terminalleverandører, der kan levere terminaler, som kan operere i de enkelte tilbudsgivers net, herunder angivelse af forskellige terminaltyper.

Dette krav er indarbejdet for at sikre, at andre terminaler end den pågældende tilbudsgivers terminaler kan anvendes i nettet. Det bemærkes i forlængelse heraf, at det af bemærkningerne til de enkelte bestemmelser (til § 1) i lovforslag L 167 fremgår, at såfremt visse beredskabsaktører, som er forpligtet af dette lovforslag, allerede er i besiddelse af terminaler, som er tilstrækkeligt kompatible med nettet, vil disse terminaler som udgangspunkt også kunne anvendes.

Henset til at radiokommunikationsnettet er af væsentlig national og samfundsmæssig betydning, fremgår det desuden af såvel udbudsbekendtgørelsen som af det udbudsmateriale, der er tilsendt de tre deltagere i udbudet, at der i kontrakten med operatøren vil være bestemmelser, som i behørigt omfang vil sikre staten og nød- og beredskabsbrugerne mod tjenesteyderens økonomiske problemer og mod dennes hele eller delvise overdragelse af nettet til andre.

Med hensyn til omfanget af forpligtelsen af lovforslaget, fremgår det af lovforslagets § 1, stk. 2, at forsvarsministeren kan fastsætte regler om, at andre, herunder private, end kommunalbestyrelserne og regionsrådene skal benytte det i stk. 1 nævnte radiokommunikationsnet.

Det fremgår i den forbindelse bl.a. af de specielle bemærkninger til lovforslaget, at etablering af en sådan forpligtelse i givet fald alene vil ske på baggrund af en beredskabsfaglig vurdering.

Eksempler på sådanne aktører er ifølge bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser virksomheder, der leverer kritisk infrastruktur inden for bl.a. energi- og transportområdet, og som er eller kan blive vigtige for det danske beredskab.

Med baggrund i ovennævnte eksempler samt betingelsen om, at forpligtelsen alene vil kunne etableres på baggrund af en beredskabsfaglig vurdering, vurderes det ikke realistisk, at almindelige vognmandsvirksomheder vil kunne forpligtes efter den pågældende bestemmelse.

Selvom der etableres et fælles radiokommunikationsnet til nød- og beredskabskommunikation i Danmark, vil der fortsat være frekvenser til civil brug, herunder til brug for transportvirksomhed mv.”